

Anne Kalmari kesk

Kirjallinen kysymys maahanmuuttajien työnteko-oikeudesta, työluvista, henkilötodistuksesta ja passista

Eduskunnan puhemiehelle

Suomeen maahan tulevilla pakolaisilla ei aina ole voimassa olevaa passia. Tämä on ymmärrettävää, jos pakoon on lähdetty kiireellä. Kuitenkin monella maahantulijalla on olemassa jonkinlainen, heidän oman kotimaansa myöntämä virallinen henkilötodistus tai -kortti.

Passittomuus tai vanhentunut passi voi tällä hetkellä olla esimerkiksi työluvan myöntämisen este. Turvapaikanhakija ei saa poistua Suomesta, ja kaikkien maiden passeja ei saa haettua Suomessa sijaitsevasta edustustosta. Esimerkiksi Irakin passia joutuu tällä hetkellä hakemaan Tukholman suurlähetystöstä. Määräaikaisen muukalaispassin myöntäminen henkilöille, joiden henkilöllisyys on voitu todentaa henkilötodistuksen perusteella, olisi ratkaisu tähän ongelmaan. Muukalaispassin avulla nämä henkilöt voisivat käydä laillisesti hakemassa kansallista passia Suomen ulkopuolelta.

Työlupa-asioden käytännöt muuttuvat koko ajan. Erityisen ongelmallista tällä hetkellä on se, että työnantajat eivät saa Maahanmuuttovirastosta tietoa siitä, onko heidän työntekijällään työnteko-oikeus voimassa vai ei. Ennen työnantaja sai tiedon työntekijän työnteko-oikeudesta soittamalla Maahanmuuttoviraston puhelinpalvelunumeroon. Tämä palvelu on nyt poistunut käytöstä ja byrokratia prosessissa lisääntynyt. Tieto annetaan vain työntekijälle itselleen maapostitse toimitetulla kirjeellä (kirjallisesta ja maksullisesta hakemuksesta). Aikaa kuluu noin 2 viikkoa. Tämän jälkeen on työntekijästä itsestään kiinni, toimittaako hän todistuksen työnantajalle vai ei.

Myös itse todistus on ongelmallinen. Se ei välttämättä kerro, onko työnteko-oikeus voimassa vai ei. Tietävästi todistuksessa on lukenut: "Henkilö on xx.xx.2019 päätöksellä saanut Maahanmuuttovirastolta päätöksen vireillä olevaan hakemukseensa. Työnteko-oikeuden päättyminen määräytyy kyseisen päätöksen täytäntöönpanokelpoisuuden mukaan." Esimerkkitapauksessa työntekijä on vienyt todistuksen työnantajalleen, joka on laillisuuden varmistuksen ja mahdollisten sakkojen pelon vuoksi laittanut työntekijän pois töistä — vain koska ei ymmärrä, mitä tekstissä sanotaan. Kukaan työnantaja ei halua mainetta "laittoman" työvoiman käytöstä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitän asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Millä keinoin hallitus helpottaa työnantajien ajantasaista ja nopeaa tiedonsaantia työntekijän työnteko-oikeudesta ja

Kirjallinen kysymys KK 49/2020 vp

miten hallitus edistää kotimaansa henkilötodistuksen omaavan, mutta passittoman henkilön muukalaispassin tai muun henkilötodistuksen saamista, jonka avulla kansallisen passin saaminen mahdollistuu?

Helsingissä 14.2.2020

Anne Kalmari kesk